

Le vide

LES MYBALÉS & ESTER NADAL / KVS, WALPURGIS EN MAP

De string theory en het gapende gat

Pieter T'Jonck
Gezien op 16 februari 2024
KVS Box

‘Le vide’ van het duo Les Mybalés en de Barcelonese theatermaakster Ester Nadal is geen *well made play*, noch een klassieke dansvoorstelling, maar een collage van beelden en scènes die veel vragen oproepen en weinig (geen) antwoorden bieden. Toch is het een meer dan opmerkelijk werk: sommige beelden blijven in je hoofd spoken, lang nadat de voorstelling voorbij is. Niet verwonderlijk misschien: het gaat over ‘leegte’: over de momenten waarop dingen hun betekenis verliezen (of herwinnen). Wat kan je dan doen? ‘J’ accepte’? ‘Je refuse’?

25 FEBRUARI 2024

‘Le vide’ is al begonnen als het publiek de zaal betreedt. Op de zwarte vloer van de KVS Box schrijven de tweelingzussen Nathalie en Doris Bokongo Nkumu – ‘Les Mybalés’ – met krijt steeds weer dezelfde zin. ‘J’ ai découvert qui je suis. Tout est apparu dans un éclair sublime qui me regardait’. Ze schrijven het in nette drukletters of een bijna schools handschrift. Stef Depover en Kike Noviello springen bij. De ene schrijft haastig en slordig dezelfde zin in drukletters : ‘Ik heb ontdekt wie ik ben in het licht van een sublieme bliksem’, de andere maakt er een grafisch meesterwerkje van. Tot de hele vloer vol geschreven is.

Ondertussen wacht achteraan een mysterieus object: een wel zes of zeven meter lange, zware houten balk, die rust op twee zware houten statieven op wielen. Er steken twee pennen uit de balk waarover een zware snaar gespannen is. Daardoor lijkt het object een uitvergrote versie van een primitief snaarinstrument. Maar de vloer eronder is wel bezaaid met elektronica.

Dan volgt de wellicht meest betekenisvolle geste van het stuk: de twee vrouwen beginnen, net zo ingespannen als ze eerst schreven, hun inscripties uit te wissen door erover te dansen met slepende voeten of er hun armen over te vegen. Een van de twee gaat voor een microfoon staan, en zegt die ene zin vele keren na

elkaar op, maar telkens met andere klemtonen en andere pauzes tussen de woorden. Ze gaat daar zo lang mee door tot de al zo mysterieuze zin gewoon als wartaal gaat klinken. Het is een wellicht intuïtieve, maar hoe dan ook existentiële daad. Iedereen weet dat een woord, als je het maar lang genoeg, in vele toonaarden herhaalt, op de duur vreemd, hol en leeg gaat klinken. De woorden die ons moeten beschermen tegen de zinloosheid van de werkelijkheid zijn zelf… zinloos.

De gelijkenis en de verschillen tussen de zussen gaan van dan af spelen. Terwijl de ene wanhopige kreten schreeuwt, komt de andere naar voor om te roepen dat ze alles aanvaardt. 'J' accepte, j' accepte'. Fascinerend is hoe ze dan als elkaars schaduw dansen voor het object dat daar maar wacht. Fascinerend ook hoe expressief, haast acrobatisch, ze hun lijf in die strijd gooien. Geloof en wanhoop, vertrouwen en peilloze angst in één, op vele manieren hernomen, dubbelbeeld.

Geloof en wanhoop, vertrouwen en peilloze angst in één, op vele manieren hernomen, dubbelbeeld.

Ergens tussendoor komt een oudere vrouw, Octavia De Buysschere, vertellen over haar leven. Hoe ze eerst met een binnenschipper gehuwd was, maar later in de kunstwereld belandde en haar eigen talent als kunstenares ontdekte. De vrouw is geen actrice: je merkt dat ze dit verhaal uit het hoofd leerde, maar er toch elk woord van meent. Het lijkt een vreemde breuk, maar tegelijk is het een tweede sleutelmoment. Het gaat over keerpunten in een leven waarop iemand ertoe genoopt werd alles te herijken.

Pas daarna komen Stef Depover en Kike Noviello in het spel als de figuren die de snaar op de balk bespelen. Ze rollen het ding naar voren en laten het bijna oorverdovend trillen en dreunen. 'Is dat misschien een beeld van de *string theory*' vraagt een vrouw achter mij zich na afloop wat beduusd af. Misschien niet zo'n gekke gedachte. Want wat je hier ziet komt heel dicht bij een stamelende maar krachtige theorie, als een geloofsbelijdenis: we begrijpen niets van het leven, en het kan zo zwart zijn als de nacht, maar toch moet er een principe aan ten grondslag liggen, iets wat alle waanzin en onzin in één verklaring samenvat.

Dat is zo'n fundamentele, maar ook onvoorstelbare gedachte dat je er niet van moet opkijken dat noch de zussen Bokongo Nkumu, noch de muzikanten, noch regisseur Nadal die weten te vatten in een mooi afgerond spektakel. Mocht dat wel het geval zijn, het zou een reden zijn om de voorstelling te wantrouwen (van dat soort 'mooie en diepzinnige' voorstellingen zijn er trouwens veel te veel).

Ik weet niet of ik alles begrepen heb van wat hier te zien was, maar ik zag wel flitsen van briljante gedachten en sterke inzichten. Dat je soms het noorden kwijt raakt, dat er vreemde onevenwichten zitten in het stuk: het zijn *occupational hazards* van artiesten die echt iets gezegd willen krijgen. Respect!